Margot Wallström: Utrikesdeklarationen 2019

Talare	Datum	Plats
Margot Wallström Utrikesminister	13 februari 2019	Stockholm

Herr talman, ärade ledamöter, representanter för diplomatiska kåren, kära åhörare,

Sveriges trygghet börjar i Europa. EU-samarbetet ger oss fred, stabilitet och tillväxt. Det är avgörande också för att möta klimathotet.

Samtidigt är det Europa vi känner under förändring.

Vi kan inte längre ta för givet att alla EU:s medlemmar tror på de värderingar som ligger till grund för det europeiska samarbetet.

Nationalister och extremister utmanar politiska system över vår kontinent, över världen.

Vi som har framtidstro behöver nu samla oss för att bekämpa otryggheten.

I en föränderlig omvärld är vår uppgift att föra en utrikespolitik som skapar trygghet i Sverige och runtom oss.

För att göra detta kommer utrikespolitiken under mandatperioden att ha tre prioriteringar: främjandet av demokrati, ett delat ansvar för fred och säkerhet och en aktiv diplomati.

***

Herr/fru talman,

Demokratin i världen är på tillbakagång. I dag lever fler människor i länder med auktoritära tendenser än i länder som gör demokratiska framsteg.

Journalister, förtroendevalda och människorättsförsvarare trakasseras, förföljs och dödas. Hets och hat förgiftar samhällsdebatten. Demokratiska processer undergrävs. Många förlorar förtroende för det demokratiska systemet när den globala eliten blir allt rikare och de sociala klyftorna växer.

För att möta utvecklingen startar vi nu en offensiv för demokratin. Vi vill göra detta gemensamt med riksdagen, och ska verka för att fler länder ansluter.

Herr/fru talman,

Vår demokratioffensiv kommer att märkas i all vår utrikespolitik. Det handlar om att ge stöd och näring överallt där demokratin kan växa och vara kritiska när den utarmas.

Vi ska öka vårt demokratibistånd och stå upp för demokratins försvarare och institutioner.

Vi behöver engagera fler unga i debatten om demokratin som den bästa samhällslösningen.

Och vi ska ställa krav på att demokratin och rättsstatens principer respekteras av samtliga EU:s medlemsstater.

Herr/fru talman,

Fullt fungerande demokrati är omöjligt utan de mänskliga rättigheterna och Sverige har ett avgörande ansvar för att främja dessa.

Vi fortsätter att ta fram landrapporter om mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer. Inom kort publicerar vi uppdaterade rapporter om 29 länder i Europa.

På många håll i världen sker förföljelser av religiösa minoriteter, det är oacceptabelt. Vi stärker arbetet mot antisemitism och arrangerar en internationell konferens om Förintelsen år 2020.

Vi protesterar när yttrandefriheten begränsas, när journalister tystas och när försvarare av mänskliga rättigheter och hbtq-personer förföljs.

Herr/fru talman,

Det finns ett samband mellan växande sociala klyftor och en minskande tilltro till demokratin. Därför behöver vi mer jämlikhet och mindre klyftor inom länder.

Världens resurser behöver fördelas solidariskt. Sveriges mål med biståndspolitiken är att minska fattigdomen. När andra länder drar ner fortsätter Sverige att avsätta en procent av BNI till biståndet. Fokusområden är demokrati och mänskliga rättigheter, konfliktförebyggande, klimat, miljö och jämställdhet. Vi fortsätter att bygga hållbar fred genom att länka ihop humanitärt bistånd och långsiktigt utvecklingssamarbete.

Agenda 2030 och utvecklingsmålen kan bara uppnås genom samverkan mellan ekonomisk, miljömässig och social hållbarhet.

Vi måste förbättra den sociala dialogen mellan stater, arbetsgivare och arbetstagarorganisationer. I detta är inte minst hundraårsjubilerande Internationella arbetsorganisationen, ILO, en viktig aktör. När nu OECD blivit hem för statsministerns initiativ Global Deal ska det utvecklas och få ännu större genomslag. Så bygger vi rättvisa samhällen.

Herr/fru talman,

En viktig del av vår demokratioffensiv är ett fortsatt arbete för att kvinnor ska åtnjuta samma rättigheter, resurser och representation som män.

Regeringen fortsätter att driva en feministisk utrikespolitik – med full kraft världen över. Vi ser hur allt fler länder inspireras och tar efter.

Sverige är ledande för att temat kvinnor, fred och säkerhet får större uppmärksamhet inom FN, EU och OSSE. Vårt nätverk av kvinnliga medlare utvidgas, och får efterföljare, bland annat i Afrikanska unionen. De agerar för konfliktlösning i ett antal länder.

Vi fortsätter vårt omfattande stöd till sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter, exempelvis genom att finansiera insatser för laglig abort,

preventivmedel och sexualkunskap.

Vi ska arbeta mot människohandel, bekämpa våld mot kvinnor och sprida erfarenheter om den svenska sexköpslagen.

Vi främjar kvinnors politiska engagemang och ekonomiska egenmakt.

Regeringens internationella jämställdhetskonferens följs upp i Tunisien i vår och Sverige bidrar till genomförandet.

***

Herr/fru talman,

Vår andra prioritering är ett delat ansvar för fred och säkerhet.

Klimatförändringarna, kärnvapnen och terrorismen känner inga landsgränser.

De behöver därför bemötas genom ett delat ansvar för vår gemensamma säkerhet.

Klimatet är vår tids ödesfråga. Forskningen förutspår en skrämmande utveckling om vi inte agerar. Vi är ännu långt ifrån att kunna möta utmaningen.

Sverige ska fortsätta att visa ledarskap i det internationella klimatarbetet och bli världens första fossilfria välfärdsland. Vi ska söka samarbete för att tackla de klimatrelaterade säkerhetsriskerna.

Ambitionerna i klimatarbetet måste öka för att världen ska kunna nå målen i Parisavtalet. Sverige uppfyller sina åtaganden om internationell klimatfinansiering och fortsätter engagemanget för haven och den biologiska mångfalden. Genom biståndet satsar vi på förnybar energi, energieffektivisering och ett klimatanpassat jordbruk. På FN:s klimattoppmöte i höst ska Sverige vara pådrivande i rollen att visa på möjligheterna att förena klimatåtgärder med ekonomisk utveckling.

Herr/fru talman,

Sveriges säkerhetspolitiska linje ligger fast. Vår militära alliansfrihet tjänar oss väl och bidrar till stabilitet och säkerhet i norra Europa. Den förutsätter en aktiv, bred och ansvarsfull utrikes- och säkerhetspolitik i kombination med fördjupade försvarssamarbeten, särskilt med Finland, och en trovärdig nationell försvarsförmåga.

Sveriges utrikes- och säkerhetspolitik bygger på sammanhållning i EU och ökat samarbete på bred front: i Norden och Östersjöområdet, inom FN och OSSE, och genom partnerskapet med Nato.

Sverige kommer inte att förhålla sig passivt om en katastrof eller ett angrepp skulle drabba ett annat EU-land eller ett nordiskt land. Vi förväntar oss att dessa länder agerar på samma sätt om Sverige drabbas. Vi ska därför kunna ge och ta emot stöd, såväl civilt som militärt.

Vår säkerhet är beroende av att den europeiska säkerhetsordningen respekteras, och vi ska verka genom EU samt i OSSE och Europarådet för att upprätthålla den.

Den transatlantiska länken är av avgörande betydelse för Europa. Vi ska värna den bilaterala relationen till USA, och samarbeta baserat på värderingar och intressen. Vi beklagar att USA har valt att frånträda ett antal internationella avtal.

Det nordiska samarbetet är prioriterat för regeringen och ska stärkas ytterligare. Vi ska verka för konkreta förbättringar för oss som bor, jobbar och studerar här, till exempel genom att ta bort fler gränshinder. Detta gör vår region tryggare och mer hållbar.

Herr/fru talman,

Regeringens Rysslandspolitik bygger på två spår:

I kraft av folkrätten fördömer vi den ryska aggressionen i östra Ukraina som resulterat i tiotusentals dödsoffer och den illegala annekteringen av Krim. Det är ett brott mot internationell rätt och utmanar den europeiska säkerhetsordningen. Vi kritiserar attacker som den i brittiska Salisbury förra

året. Vi är pådrivande för att EU:s sanktioner mot Ryssland ska bibehållas så länge skälen till att de infördes består. Vi stödjer reformansträngningarna i Ukraina.

Samtidigt har vi, liksom EU, kontakter och dialog med Ryssland och det ryska samhället. Vi behöver samarbeta där vi har gemensamma intressen. Vi stödjer det ryska civilsamhället och strävar efter stärkta mellanfolkliga kontakter. Östersjöstaternas råd, Barentsrådet och Arktiska rådet är format där vi har konkreta samarbeten.

Arktisfrågorna är viktiga för den globala säkerheten. Sverige kommer under året att förnya sin Arktisstrategi och stå värd för EU:s första Arktiska forum.

Det viktiga Östliga partnerskapet fyller tio år i år. Vi stöttar partnerländernas utveckling mot stabila demokratier.

Ett delat ansvar för fred och säkerhet handlar också om att gemensamt bemöta försök att skapa splittring och instabilitet i våra samhällen. Regeringen arbetar tillsammans med andra länder också mot icke-militära hot, som terrorism och på cyber- och hybridområdet.

Jämlikhet och demokrati har en viktig roll i byggandet av gemensam säkerhet. Ett samhälle präglat av social rättvisa och tillit till institutionerna kan bättre stå emot vår tids säkerhetsutmaningar.

Herr/fru talman,

EU är vår viktigaste utrikespolitiska arena. Ett starkt och enigt EU är avgörande i ett osäkert omvärldsläge.

Vi behöver stärka den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken. Vi vill vässa EU:s instrument, såsom diplomati, militära och civila krisinsatser och bistånd och handel. Vi bidrar till samarbetet Pesco som stärker den operativa förmågan och effektiviteten på försvarsområdet. Vi har spelat en avgörande roll för den europeiska pakten för civil krishantering.

Regeringen ska fortsätta verka för att alla medlemsstater respekterar och upprätthåller EU:s gemensamma värderingar.

Valet till Europaparlamentet i maj blir viktigt. Vi behöver ett Europa för rättvisa jobb, en mer ambitiös klimatpolitik, jämställdhet och jämlikhet. Klyftorna måste minska och välståndet öka.

Det är också viktigt att EU får ett gemensamt asylsystem som är rättssäkert, humant och långsiktigt hållbart, där alla länder tar sitt ansvar.

Vi beklagar Storbritanniens beslut att lämna EU, och arbetar för att utträdet ska ske under ordnade former. Det ger de bästa förutsättningarna för att Storbritanniens framtida relation med Sverige och EU blir nära och förtroendefull.

Det ska finnas ett tydligt EU-perspektiv för länderna på västra Balkan, men det ställer krav på fortsatta reformer som stärker ländernas institutioner och utvecklar demokratin – ett arbete som tar tid, och som vi stödjer.

Utvecklingen i Turkiet är mycket oroande. EU ska både samarbeta med och ställa krav på Turkiet.

Herr/fru talman,

Globala problem kräver globala lösningar. Sverige är en vän av FN, och ser behovet av reform.

Vid årsskiftet lämnade Sverige FN:s säkerhetsråd där vi var djupt engagerade för världens allvarligaste kriser.

I ett polariserat säkerhetsråd har Sverige stått upp för folkrätt, mänskliga rättigheter, jämställdhet samt humanitärt ansvar. Vi har satt kopplingen mellan klimat och säkerhet på rådets agenda.

I början av medlemskapet var Sverige ofta en ensam röst för kvinnors deltagande i freds- och säkerhetsarbete. Idag ser allt fler rådsmedlemmar nödvändigheten att inkludera kvinnor och flickor för hållbar fred.

FN:s och andra internationella fredsinsatser fyller en viktig funktion i krigshärjade områden och Sveriges bidrag är uppskattade.

Herr/fru talman,

I snart 80 år har människan levt under hotet från kärnvapen. De senaste decennierna har det begränsats genom olika avtal. Det har bidragit till en säkrare värld.

Förutom att ett mänskligt misstag kan orsaka en mänsklig katastrof står vi inför ett antal problem:

För det första ökar spänningen mellan stormakterna när USA och Ryssland lämnar nedrustningsavtalet INF efter ryska avtalsbrott. Säkerheten i vårt närområde försämras. Kärnvapenländerna behöver ta gemensamt ansvar och göra konkreta nedrustningsåtaganden.

För det andra är det mest centrala avtalet, icke-spridningsavtalet NPT, i fara av att kärnvapenstaterna utvecklar nya förmågor och inte lever upp till överenskommelsen om nedrustning.

För det tredje är Nordkoreas kärnvapen- och missilprogram ett allvarligt hot mot internationell fred och säkerhet.

Slutligen riskeras nu den kärntekniska överenskommelsen med Iran. Landets kärnvapenförmåga har minskat avsevärt sedan avtalet slöts. EU tar nu konkreta steg för att skydda överenskommelsen.

Utredningen om konventionen om kärnvapenförbud har lämnats på remiss.

Regeringens mål är fortsatt en kärnvapenfri värld. Vi kommer därför att ta ett nytt initiativ och samla en bred krets länder i arbetet för ett delat ansvar för kärnvapennedrustning.

***

Herr/fru talman,

Vår tredje prioritering är diplomatin. Det innebär att vi söker dialog och samarbete, även med länder vars värderingar vi inte delar till fullo. Vi prioriterar

vårt deltagande i multilaterala organisationer och står till förfogande att delta i fredsprocesser.

Ett välfungerande internationellt samarbete är grunden för en regelbaserad världsordning byggd på folkrätten.

Sverige är nu en plats för samtal om nedrustning och fredlig konfliktlösning på koreanska halvön. Med träget diplomatiskt arbete och goda relationer med alla inblandade fortsätter vi bidra till att försöka undanröja ett allvarligt hot.

Den politiska processen för fred i Jemen tog ett avgörande steg med Stockholmsöverenskommelsen i december 2018. Vi fortsätter vårt engagemang. Om några veckor står vi för tredje gången värd för en humanitär givarkonferens i Genève. Lidandet måste få ett slut.

När regeringen under förra mandatperioden lanserade en handlingsplan för relationerna med Latinamerika och Karibien hade demokratiutvecklingen varit positiv under många år. Sedan dess har läget försämrats.

Venezuela är ett av de länder där demokratin har urholkats under mycket lång tid. Läget är desperat. EU agerar nu gemensamt och med latinamerikanska länder för en fredlig och demokratisk lösning. Sverige deltar i den nya kontaktgruppen.

Regeringen verkar för en tvåstatslösning baserad på folkrätten i IsraelPalestinakonflikten. Sverige ser, liksom övriga EU, Jerusalem som framtida huvudstad för två stater. Vi har ett långvarigt vänskapligt engagemang med Israel och Palestina. Regeringen bidrar till ett demokratiskt statsbyggande i Palestina. Vi står upp för Israels legitima säkerhetsbehov.

Sveriges breda engagemang i Afghanistan fortsätter, bland annat genom att stärka kvinnors deltagande i fredsprocesser.

Sverige stödjer den nya irakiska regeringens reformansträngningar. Relationerna mellan landets olika etniska och religiösa grupper, som exempelvis de kristna, samt kurdernas ställning är avgörande för långsiktig fred och stabilitet i Irak.

13 miljoner människor är på flykt i Syrien. Sverige har bland annat gett över tre

miljarder i humanitärt stöd sedan kriget bröt ut och stöttar den FN-ledda processen för att nå en hållbar fred.

Jag kommer aldrig att glömma rohingyakvinnornas fasansfulla vittnesmål från övergreppen i Myanmar. Sverige driver på för att ansvar ska utkrävas.

Herr/fru talman,

Vi förstärker vårt partnerskap med afrikanska länder och med Afrikanska unionen.

Vårt arbete i säkerhetsrådet följs upp på Afrikas horn. Den långvariga konflikten mellan Etiopien och Eritrea har förbytts i en historisk fred. Regeringen har beslutat att dubbla biståndet till Somalia, där situationen är sårbar. Vi ska fortsätta verka för en positiv utveckling i regionen kring Röda havet. Våra breda relationer ger oss goda förutsättningar att bidra till försoning och utveckling.

DR Kongo har genomgått ett historiskt maktskifte men landets utmaningar består. Sverige verkar för kvinnors politiska deltagande och ett starkt civilsamhälle.

Herr/fru talman,

Indien spelar en allt större roll i världen och är en viktig samarbetspartner för Sverige inom handel och innovation.

Kinas stärkta internationella ställning innebär både möjligheter och utmaningar. Handeln med Kina bidrar till jobb och tillväxt i Sverige. Situationen för demokrati och mänskliga rättigheter i Kina är mycket allvarlig. Regeringen arbetar med att ta fram en Kinastrategi.

Men protektionistiska vindar blåser allt starkare. Handelskonflikten mellan USA och Kina är ett hot mot den multilaterala handelsordningen.

Diplomati är också främjande av vår handel. Under den förra mandatperioden ökade exporten. Regeringen lanserade en exportstrategi med en rad initiativ för att stärka näringslivets internationalisering och våra ekonomiska relationer med

omvärlden. Strategin ska nu utvecklas med fokus på ekonomisk, social och ekologisk hållbarhet.

Sverige står upp för fri och rättvis handel. Vi värnar det multilaterala handelssystemet där WTO är en central del.

Utrikesförvaltningen hanterar flera konsulära ärenden. Vissa av dem är politiskt svåra. De flesta hjälps i tysthet. Vi agerar alltid med deras bästa för ögonen. Arbetet med att hjälpa svenskar i nöd utomlands pågår dygnet runt, årets alla dagar.

***

Herr/fru talman,

Världens oro kan ibland få det att kännas som om domedagen var nära.

Men världen kan göras tryggare. Med mer demokrati, mer solidaritet, mer samarbete, mer hållbarhet.

Hopp är inte en känsla utan ett sätt att handla.

Låt oss inte glömma det. Låt oss bekämpa domedagskänslan med en politik för hopp och framtidstro. I Sverige och i världen

Källa
Manuskript hämtat från regeringen.se (2025-05-26)

Taggar
Politiska tal, Riksdagen, Socialdemokraterna, Utrikesdeklaration

URI
https://www.svenskatal.se/tale/margot-wallstrom-utrikesdeklarationen-2019